

2014 m. gegužės 21 d. Tarybos išvados dėl kultūros paveldo kaip vieno iš strateginių tvarios Europos išteklių

(2014/C 183/08)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

PRIMINDAMA, KAD:

1. Sutartyje nustatyta, jog Sąjunga užtikrina, kad Europos kultūros paveldas būtų saugomas ir turtinamas;
2. kultūros paveldą sudaro visų formų ir rūšių – materialieji, nematerialieji ir skaitmeniniai (sukurti kaip skaitmeniniai ir suskaitmeninti) iš praeities paveldėti ištekliai, įskaitant paminklus, vietas, kraštovaizdžius, gebėjimus, praktiką, žinias ir žmonių kūrybiškumo išraiškas, taip pat tokių viešųjų ir privačių įstaigų kaip muziejai, bibliotekos ir archyvai saugomus ir tvarkomus rinkinius. Paveldas atsiranda iš žmonių ir vietų tarpusavio sąveikos bėgant laikui ir nuolat vystosi. Šie ištekliai yra ypač vertingi visuomenei kultūriniu, aplinkosauginiu, socialiniu ir ekonominiu požiūriu, todėl tvarus jų tvarkymas yra strateginis XXI amžiaus pasirinkimas;
3. kultūros paveldas yra vienas didžiausių Europos turtas ir svarbi Europos projekto sudedamoji dalis;
4. kultūros paveldo, kuris yra neatsinaujantis, unikalus, nepakeičiamas ir su niekuo nesukeičiamas išteklius, srityje šiuo metu susiduriama su svarbiais iššūkiais, susijusiais su kultūriniais, aplinkosauginiais, socialiniais, ekonominiais ir technologiniais pokyčiais, kurie turi įtakos visiems šiuolaikinio gyvenimo aspektams.

PABRĖŽDAMA, KAD:

5. kultūros paveldui tenka svarbus vaidmuo kuriant ir didinant socialinį kapitalą, kadangi jis gali:
 - a) įkvėpti ir skatinti piliečius dalyvauti visuomeniniame gyvenime;
 - b) gerinti žmonių bei jų bendruomenių gyvenimo kokybę ir gerovę;
 - c) skatinti įvairovę ir kultūrų dialogą, prisidedamas prie to, kad būtų labiau jaučiamasi platesnės bendruomenės „dalimi“, ir prie to, kad tautos geriau suprastų ir gerbtų viena kitą;
 - d) padėti sumažinti socialinius skirtumus, sudaryti palankesnes sąlygas socialinei įtraukčiai, kultūriniam bei socialiniam dalyvavimui ir skatinti kartų dialogą bei socialinę sanglaudą;
 - e) suteikti galimybių plėtoti gebėjimus, žinias, kūrybiškumą ir inovacijas;
 - f) būti veiksminga mokymo priemone formaliojo švietimo, neformaliojo švietimo, savišvietos, mokymo(si) visą gyvenimą ir profesinio mokymo sistemoje;
6. kultūros paveldas daro svarbų ekonominį poveikį, be kita ko, kaip neatsiejama kultūros ir kūrybos sektorių dalis, kadangi, be kitų dalykų:
 - a) jis yra galinga įtraukaus vietos ir regioninio vystymosi varomoji jėga, jis sukelia didelių išorės padarinių, visų pirma stiprindamas tvarų kultūrinį turizmą;
 - b) juo remiamas darnus kaimų ir miestų vystymasis ir atkūrimas, kaip rodo daugelio Europos regionų ir miestų iniciatyvos;
 - c) juo sukuriamos įvairių rūšių darbo vietos;
7. kultūros paveldui tenka ypatingas vaidmuo siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų – „pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo“ – nes jis daro socialinį bei ekonominį poveikį ir prisideda prie aplinkosauginio tvarumo;
8. be kultūros politikos, kultūros paveldas yra susijęs su kelių kitų sričių viešąja politika, pavyzdžiui, susijusia su regioniniu vystymusi, socialine sanglauda, žemės ūkiu, jūrų reikalais, aplinka, turizmu, švietimu, skaitmenine darbotvarka, moksliniais tyrimais ir inovacijomis. Šių sričių politika daro tiesioginį arba netiesioginį poveikį kultūros paveldui, o tuo pačiu metu kultūros paveldo srityje sudaroma daug galimybių tų sričių politikos tikslams pasiekti. Todėl šios galimybės turėtų būti visapusiškai pripažintos ir plėtojamoms.

RAGINA VALSTYBES NARES IR KOMISIJĄ ATITINKAMOSE JŲ KOMPETENCIJOS SRITYSE IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:

9. pripažinti tikrąją kultūros paveldo vertę ir išnaudoti kultūros ir kultūros paveldo kaip vieno iš bendrų strateginių išteklių potencialą kuriant visuomenę, grindžiamą demokratinėmis, etinėmis, estetinėmis ir ekologinėmis vertybėmis, ypač krizės metu;
10. stiprinti dialogą su kultūros paveldo srities suinteresuotaisiais subjektais, siekiant nustatyti ir įgyvendinti suderintą tvaraus kultūros paveldo valdymo ir plėtojimo politiką ir veiksmus, taip pat skatinti bendradarbiavimą su tarptautinėmis ir tarpvyriausybėmis organizacijomis, visų pirma su Europos Taryba;
11. sutelkti turimus išteklius, kad kultūros paveldas būtų remiamas, stiprinamas ir propaguojamas laikantis integracinio holistinio požiūrio, tuo pačiu metu atsižvelgiant į jo kultūrinės, ekonominės, socialinės, aplinkos ir mokslines sudedamąsias dalis;
12. prisidėti prie kultūros paveldo aspekto įtraukimo į nacionalinę ir Europos politiką;
13. siekiant sukurti pridėtinę vertę, nustatyti ES ir nacionalinės viešosios politikos sinergiją ne tik kultūros, bet ir regioninio vystymosi, sanglaudos, žemės ūkio, jūrų reikalų, aplinkos, energetikos ir klimato kaitos, turizmo, švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos srityse, ir šia sinergija remtis;
14. jei įmanoma, gerinti galimybes gauti finansavimą ir visapusiškai pasinaudoti esamomis viešajam ir privačiam sektoriams skirtomis programomis, remti investicijas į kultūros paveldą įgyvendinant tvaraus vietos ir regioninio vystymosi integruotąsias strategijas pasitelkiant galimas nacionalines ir ES programas, taip pat ES struktūrinius fondus, kaip tai numatyta partnerystės susitarimuose;
15. toliau remti ES veiksmus, susijusius su Europos paveldo ženklu⁽¹⁾;
16. toliau propaguoti švietimą apie kultūros paveldą, didinti visuomenės informuotumą apie kultūros paveldo potencialą darnaus vystymosi srityje ir skatinti visuomenės, ypač vaikų ir jaunimo, dalyvavimą šiame procese, bendradarbiaujant su pilietine visuomene;
17. gerinti kokybinių faktinių įrodymų ir kiekybinių duomenų, įskaitant statistiką, apie kultūros paveldą rinkimo procesą ir analizę;
18. skatinti skaitmeninio kultūros turinio finansavimą, kūrimą ir sklaidą, taip pat galimybes gauti novatoriškas su paveldu susijusias kultūrinės ir šviečiamosios vertės piliečiams paslaugas, taip pat propaguoti galimybes visuomenei naudotis šiais skaitmeniniais su paveldu susijusiais ištekliais ir paslaugomis, be kita ko, naudojantis Europos skaitmenine biblioteka Europeana.

RAGINA VALSTYBES NARES:

19. propaguoti ilgalaikius paveldo politikos modelius, kurie būtų pagrįsti faktiniais įrodymais ir grindžiami visuomene bei piliečiais;
20. stiprinti kultūros paveldo vaidmenį darnaus vystymosi procese, daugiausia dėmesio skiriant miesto ir kaimo teritorijų planavimo, pertvarkymo ir atkūrimo projektams;
21. skatinti kultūros paveldo ir kitų sričių politikos, įvairių valdymo lygių, viešojo ir privačiojo sektoriaus subjektų visose svarbiose srityse tinklus ir partnerystes;
22. apsvarstyti galimybę į kitą Tarybos darbo kultūros srityje planą, kuris bus įgyvendinamas nuo 2015 m., įtraukti kultūros paveldo klausimą;
23. didinti tarpvalstybinį, tarpregioninį ir tarptautinį bendradarbiavimą kultūros paveldo klausimais su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;

⁽¹⁾ OL L 303, 2011 11 22, p. 1.

24. puoselėti tradicines žinias ir gebėjimus, kurie yra būtini tam, kad būtų išsaugotas, tvariai tvarkomas ir plėtojamas kultūros paveldas, ir kurie turėtų būti perduoti būsimoms kartoms, siekiant gerinti žmogiškąjį kapitalą ir užtikrinti nuolatinę Europos kultūros turto apsaugą bei galimybę juo naudotis;
25. toliau bendradarbiauti kuriant kultūros paveldo mokslinių tyrimų darbotvarkę ir stiprinti paramą tokioms kultūros paveldo mokslinių tyrimų iniciatyvoms pagal ES bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“, kaip bendro programavimo iniciatyva „Kultūros paveldas ir visuotinė kaita – naujas iššūkis Europai“.

PRAŠO KOMISIJOS:

26. atlikti ES kultūros paveldo ekonominio bei socialinio poveikio analizę ir prisidėti formuojant strateginį požiūrį į kultūros paveldą;
 27. atsižvelgti, peržiūrint strategiją „Europa 2020“, į kultūros paveldo indėlį siekiant strategijoje numatytų tikslų;
 28. atsižvelgti į kultūros paveldo specifinį pobūdį taikant valstybės pagalbos taisykles;
 29. skatinti keistis ir naudotis geros praktikos pavyzdžiais iš projektų, finansuojamų pagal Sąjungos programas, kuriomis siekiama skatinti kultūros paveldo tvarų naudojimą ir valdymą;
 30. toliau ES lygmeniu remti viešojo ir privačiojo sektorių paveldo srities ekspertų ir specialistų, taip pat pilietinės visuomenės organizacijų tinklų kūrimą ir jų išteklių telkimą.
-